

Caramelles

Sant Fost de Campsentelles

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Sant Fost de Campsentelles

Coordenades:

Latitud: 41.521961155484
Longitud: 2.2331535816193
UTM Est (X): 436018
UTM Nord (Y): 4596986

Classificació

Número de fitxa 08209 - 101
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Ja no es fan.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 04/03/2024 - 17:07

Descripció

L'any 1949 és l'inici a Sant Fost de Campsentelles de les cantades de Caramelles, de la mà de mossèn Francesc Matute i Martí. Sortien a cantar el dissabte de Glòria, més endavant els matins i les tardes del diumenge i del dilluns de Pasqua i algun any per la segona Pasqua. Es feien en acabar la missa de les 11 del matí a les escales de l'església parroquial i després es continuava pel poble: l'ajuntament, masies, i carrers.

Els cantaires eren nois i noies d'edat escolar. Un noi i una noia portaven una vara llarga amb una cistella al capdamunt, adornada amb cintes i garlandes, per tal de poder arribar a l'alçada de finestres i balcons i recollir els regals de la gent.

La vestimenta de les noies consistia en un vestit blanc amb caputxa blanca amb ribet blau claret i unes espadenyes de betes blanques i mitjons blancs. Els nois vestien camisa blanca, amb un llaç vermell, pantalons foscos de pana, i una faixa vermella, barretina vermella, mitjons blancs i espadenyes de betes vermelles. Posteriorment, el vestit de les noies es modifica. S'incorpora una brusa blanca amb llaç vermell, faldilles amb davantal negre, ret al cap i les betes de les espadenyes a joc amb els nois, vermelles.

Els i les cantaires eren obsequiats amb diners o amb menjar i beguda. Amb els diners recollits es feia una excursió en autocar.

Observacions:

Les Caramelles es van fer fins a principis de la dècada dels anys 90 del segle passat.

En alguna ocasió s'han fet, per cobrir aquesta mancança, concerts corals a càrrec de l'Escola Coral Sant Fost i de corals de pobles veïns. A les festes patronals de l'any 2004 es va fer una trobada d'antics caramellaires.

Història

És tradicional, per Pasqua, que en molts pobles de Catalunya, sobretot a la Catalunya Vella i al nord de la Nova (Solsonès, Bages, Garraf, Berguedà, Empordà, Osona, Anoia, Ripollès, Alt Urgell, Maresme, Alt Penedès, Baix Llobregat, Vallès i les terres de l'Ebre) i també d'Andorra, es formen colles de cantaires que es dediquen a visitar cases i masies de les poblacions davant les quals canten les cançons anomenades també caramelles. Són cançons de caràcter religiós per celebrar la Resurrecció de Crist, però també festiu i profà. Es tracta de corrandes amb contingut satíric sobre fets d'actualitat del poble, o d'al·lusió a les persones de la casa, i d'altres de caràcter amorós o per a demanar els menjars típics.

Generalment sortien el dissabte de Glòria al vespre; actualment, el diumenge i el dilluns de Pasqua. I en alguna localitat el diumenge de pasqüetes, és a dir la vuitena de Pasqua, per adaptar-se als canvis de la modernitat. Un de la colla, per tal d'arribar a balcons i finestres, porta una perxa llarga amb una cistella al capdamunt, adornada amb cintes i garlandes, recull la gratificació. Abans anaven amb un mul amb portadora per a recollir els ous, anomenat la lloca. L'obsequi consisteix en ous, llonganissa i altres comestibles, així com en diners. Amb el resultat de la capta, els caramellaires fan generalment un àpat col·lectiu.

En molts indrets les caramelles van acompanyades de trabucaires i danses populars (balls de bastons, de cascavells, cercolets, etc). Segons el temps i el lloc les Caramelles també s'anomenen Camalleres, Camarelles, Camilleres, Camelleres, Camijeres, Creïlleres o Goigs de les Caramelles. A la Catalunya Nord s'anomenen Goigs dels Ous. El costum, esmentat per primera vegada a la fi del segle XVI (i que es manté en vigor encara, especialment en determinats pobles), presenta nombroses variants: en alguns llocs els caramellaires dansaven entre cant i cant (al pla de Bages era típica la dansa dels cascavells).

D'altra banda, el cant ha estat acompanyat sempre d'alguns instruments musicals (flauta, tamborí, cornamusa, gralla, violí). A les ciutats, al llarg del segle XIX, les societats corals adoptaren aquest costum (als estatuts dels Cors de Clavé, del 1852, figura com una de les activitats de la institució), que tingué així una revitalització; hom organitzava concursos entre les colles (a Barcelona, a la plaça de Sant Jaume). Hi ha nombroses varietats locals del mot: camalleres, camarelles, camilleres, camigeres, camarleres, i al Vallès Occidental reben el nom de mussol. Un costum similar existeix a Mallorca i Menorca, anomenat capta de les panades (panada).

Bibliografia

RIFÀ i SOLÉ, Jaume (2010). "Les Caramelles", dins la col·lecció *Fem memòria. Sant Fost de Campsentelles. Segle XX*, núm. 3. Ajuntament de Sant Fost de Campsentelles.

RIFÀ i SOLÉ, Jaume (2015). "Dones santfostenques de la postguerra", dins la col·lecció *Fem memòria. Sant Fost de Campsentelles. Segle XX*, núm. 11. Ajuntament de Sant Fost de Campsentelles.

SENSERRICH, Montserrat (1997). "Festes i tradicions. El ball de cascavells", dins XVIII *Ronda Vallesana*, pp. 125 - 129. Unió Excursionista de Sabadell.

